

УДК 378.14:004

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПОСІБНИКА З ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГУМАНІТАРНИХ ПРЕДМЕТІВ

А. М. Гуржій, доктор технічних наук, професор, дійсний член НАПН України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, Заслужений працівник освіти України

Л. А. Карташова, доктор пед. наук, професор кафедри інформаційних технологій Київського національного лінгвістичного університету, lkartashova@ua.fm, http://lkartashova.at.ua/

В. В. Лاپінський, кандидат фізико-математичних наук, доцент, завідувач лабораторії навчання інформатики Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України, vit_lap@ua.fm, http://vlapinsky.at.ua/

У статті розглядаються проблеми, викликані сучасними вимогами до педагогічної діяльності вчителів гуманітарних предметів. Виокремлено умови розроблення навчального посібника, в тому числі його електронної версії як складника системи навчання інформаційних технологій, завданням якої є формування у майбутніх учителів готовності до використання інформаційних технологій (у професійній діяльності й у самонавчанні) як однієї із неодмінних якостей майбутнього вчителя. Наводиться приклад формування електронної версії навчального посібника, в якому викладено основні положення авторської системи навчання.

Ключові слова: *інформаційні технології, навчальний посібник, система навчання, студент, майбутній учитель, гуманітарні спеціальності, навчальний заклад, особистість.*

Постановка проблеми. Модернізація системи освіти має забезпечити перехід до реалізації нових цілей освіти, нової її парадигми, яка полягає у спрямованості навчання на розвиток особистості, формування здатностей до саморозвитку в усіх без винятку суб'єктів навчання, зокрема – в сучасному інформатизованому суспільстві.

Соціально зумовлені процеси переходу до інформаційного суспільства вимагають інтенсифікації впровадження інноваційних способів навчання, які мають забезпечити конкурентоспроможність системи освіти України. Досвід, накопичений у процесі інформатизації освіти, та результати спеціальних педагогічних досліджень показують, що використання інформаційних технологій (ІТ) в освіті позитивно позначається на результатах навчально-виховного процесу на всіх його рівнях [2; 3; 7]. Нині в нашій країні підготовка ІТ-фахівців проводиться на належному рівні, більш складним і специфічним є навчання ІТ майбутніх гуманітаріїв.

Аналіз останніх наукових досліджень. Систематичне і системне використання ІТ відкриває для суб'єктів навчання доступ до застосування сучасних технологій оволодіння знаннями і орієнтує їх на застосування ІТ у наступній професійній діяльності. Завдяки можливостям, які забезпечуються впровадженням ІТ у навчально-виховний процес, система освіти здатна перейти від авторитарної педагогіки до гуманістичної, суб'єктно зорієнтованої, в якій створено можливості для врахування індивідуальних особливостей розвитку кожної особи. Така педагогіка забезпечує суб'єкту навчання право на самобутність й унікальність. Разом з тим запровадження інноваційних форм навчання, використання ІТ мають бути виваженими, педагогічно доцільними та підпорядкованими меті та змісту навчання і виховання. Поява електронних освітніх ресурсів (ЕОР) як складників інформатизації освіти забезпечує доступність знань, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей учнів на основі індивідуалізації навчання, інтенсифікації навчально-виховного процесу тощо [8; 14]. Разом з цим необхідним складником системи навчання залишається навчальна книга, зміст і структура якої також має змінюватись. Новизна вимог до результатів фахово зорієнтованого навчання інформатики полягає в тому, що воно має бути динамічно змінюваним, відображати відомості, які для ІТ з'являються в цій галузі не просто щороку, але й навіть протягом власне навчання, допомагають систематизувати й узагальнити знання, організувати процес їх подальшого набуття.

Основна частина. Використання ІТ у навчанні гуманітарних предметів загальноосвітніх навчальних закладів має свою специфіку, яка визначається, з одного боку, дуже високою ефективністю ЕОР, а з іншого – складностями освоєння вчителями-гуманітаріями засобів ІТ [4; 12]. Застосування вчителем електронних засобів навчання на уроках забезпечує: уникнення одноманітності, наочне подання об'єктів вивчення, використання відеосюжетів, можливість оперативного виявлення рівня навчальних досягнень учнів, диференціацію й індивідуалізацію навчання. Досягнення запланованих цілей навчання, розвиток (формування) ключових і предметних компетентностей суб'єктів навчання неможливе без оновлення методичних систем шляхом використання у навчально-виховному процесі сучасних ІТ. Важливим складником системи навчання ІТ можуть стати електронні підручники як частинний випадок, підклас ЕОР.

Навчальний посібник (електронний підручник), призначений для навчання майбутніх учителів-гуманітаріїв, має містити відомості, які повинні на практиці переконати суб'єкт навчання у доцільності використання ІТ на уроках, містити відомості, коротко сформульовані далі. За структурою він має наближатись до звичного навчального посібника на паперовій основі, а за можливостями, які надаються користувачеві, – до ЕОР (рисунок 1).

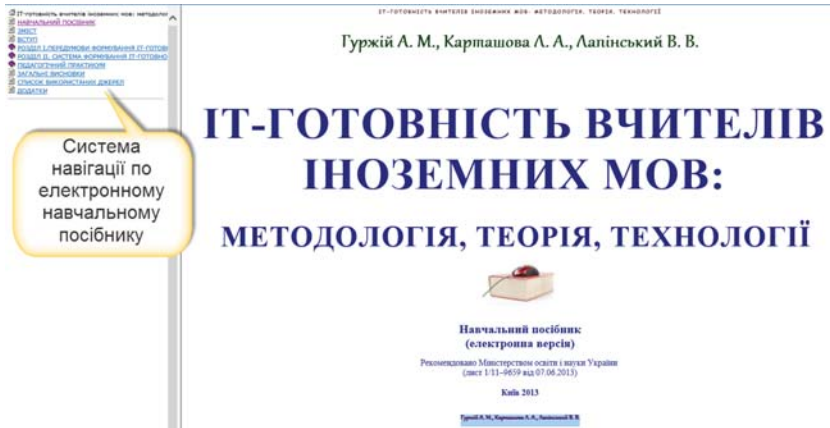

Рис. 1. Електронний навчальний посібник, призначений для магістрантів, аспірантів та викладачів ВПНЗ

За використання ІТ вчитель може побудувати урок по-новому, в атмосфері, звичній дітям, які нині виростають в оточенні цифрових пристроїв. Аналіз досвіду застосування ІТ у процесі навчання дозволив визначити такі переваги [9]: «Це допомагає вчителеві спуститися з кафедри та почати слухати й обговорювати замість простого «мовлення» в клас. Вчитель може спонукати школярів проводити самостійні дослідження, критично мислити, порівнювати різні точки зору, замість того, щоб просто запам'ятовувати лекції. Вчитель може допомогти школярам вчитися та думати разом зі своїми однокласниками і школярами усього світу. Вчитель може побудувати урок, враховуючи індивідуальні особливості кожного учня».

Дослідники вказують на: збільшення тривалості і стійкості всіх видів уваги в процесі роботи за комп'ютером (у тому числі з використанням ресурсів мережі Інтернет, в якій можуть знаходитись необхідні відомості) і підвищений інтерес до нових видів і форм перетворювальної діяльності; стимулюється наполегливість, зосередженість на діяльності; з'являється кілька видів мотивації діяльності в середовищі ІТ (інтерес до нового об'єкту діяльності): дослідницький мотив – бажання і можливість знайти відповідь на запитання; мотив позитивного підкріплення успішного виконання пізнавальних завдань; розвиток «когнітивної гнучкості» – здатності знаходити найбільше число різних шляхів виконання навчальних завдань; розвиток

здатності до тактичного і стратегічного планування; формуються навички групової діяльності (пошук спільного рішення, подолання труднощів у спілкуванні).

Для студентів-гуманітаріїв виокремлюється як складник цілей навчання завдання їх адаптації до діяльності в інформаційному суспільстві через формування в навчально-виховному процесі вищого педагогічного навчального закладу (ВПНЗ) відповідних компетентностей у галузі ІТ та готовності до використання ІТ у професійній діяльності.

Результатом проведеного дослідження стало розроблення системи навчання ІТ нового типу. Більшість учителів-гуманітаріїв, за нашими спостереженнями, мають тільки початкові уявлення щодо можливостей, які надає застосування ІТ у навчанні, багато хто з них використовує комп'ютер тільки як друкарську машинку. Можна виокремити кілька шляхів розв'язання зазначеної проблеми [6]. По-перше, створення відповідних умов для періодичного підвищення ІТ-рівня вчителів в закладах післядипломної освіти, яке має, зважаючи на специфіку ІТ, відбуватися, принаймні, раз в два роки. По-друге, розробити систему навчання ІТ майбутніх вчителів ІМ у ВПНЗ, яка повинна бути динамічною та відкритою. Це можна пояснити тим, що в системі освіти не досить швидко створюються нові навчальні можливості у відповідь на інтенсивність розвитку інформаційного суспільства. Навчання вчителів має йти не наздоганяючи, а навіть випереджаючи розвиток технологій – відкритість та динамічність системи навчання має дозволити її коригувати, додаючи та/або вилучаючи компоненти відповідно до розвитку ІТ та початкового ІТ-рівня суб'єктів навчання.

Йдеться не лише про вдосконалення окремих характеристик чи складників систем навчання майбутніх учителів, а про розв'язання проблеми системи навчання ІТ у ВПНЗ в цілому: цілей, змісту, методів, засобів, форм, технологій навчання тощо. А саме: розроблення системи формування ІТ-готовності майбутніх учителів з метою методичного, технологічного та управлінського забезпечення навчально-виховного процесу. Інформаційні технології розкриваються в чотирьох взаємопов'язаних аспектах: як навчальна дисципліна; як один із основних засобів комунікації і отримання знань з інших галузей; як засіб трансформації одержаної кожним студентом інформації в особисту систему знань, умінь та навичок; як засіб розвитку та самовираження особистості майбутнього вчителя.

Її створення має йти не лише шляхом формування технічної підтримки навчально-виховного процесу, а шляхом інтеграції трьох складових: навчального матеріалу, дидактичних інновацій та інформаційних технологій.

За впровадження системи навчання пріоритети віддаються формуванню уявлення студентів про сутність ІТ-знань, ознайомленню їх з ідеями інформатизації освіти, її роллю у пізнанні та перетворенні дійсності, забезпеченню оволодіння системою знань і вмінь в галузі ІТ, які мають передусім

загальноосвітнє, загальнокультурне спрямування, а також необхідні для успішного використання в майбутній професійній діяльності.

Проектування та створення запропонованої системи навчання виконувалось з урахуванням необхідності реалізації виховних впливів, які формують як загальнолюдські, так і професійно спрямовані якості особистості. Основними було визнано такі умови:

1. Система навчально-виховних впливів забезпечує більшу ефективність, ніж традиційна.

2. Зміст навчання відповідає вимогам, сформульованим на основі аналізу професійної діяльності вчителів загальноосвітніх навчальних закладів.

3. Структурування змісту навчання інформаційних технологій забезпечує, з одного боку, певну самостійність змістових модулів, а з іншого – цілісність та систематичність навчання ІТ.

4. Структурування навчального матеріалу забезпечує його доступність студентам з різними рівнями початкової підготовки у галузі ІТ.

5. Інваріантна складова кожного змістового модуля містить професійно значимі знання та забезпечує достатній рівень сформованості умінь і навичок.

6. Варіативна частина кожного змістового модуля має дві складові, перша з яких виконує компенсаторну функцію та забезпечує доступність інваріантної складової для студентів з нижчим рівнем підготовленості, а друга – забезпечує формування перспективних ліній розвитку особистості студента, формування якомога вищого рівня засвоєння ним ІТ.

7. Формування змісту модулів передбачає можливість ефективного управління навчальним процесом.

8. Навчальні елементи кожного блоку містять відповідні засоби, які будуть використовуватись як для моніторингу навчання, так і для створення орієнтаційної основи навчальної діяльності студента, сприяють рефлексії, самоконтролю студентами власного рівня навченості.

У свою чергу, значні відмінності у рівнях знань та умінь студентів з ІТ, особистісні якості студентів: швидкість сприймання навчального матеріалу, тривалість довільної уваги тощо – викликали необхідність виділення інваріантної і варіативних складових навчальних одиниць. Навчальний матеріал кожного модуля подається у вигляді інваріантної (базової) та варіативних частин [5].

Варіативна частина також структурована: виокремлено дві частини, умовно названі «варіативна частина 1» і «варіативна частина 2». Інваріантна частина є обов'язковою для виконання, зміст цієї складової забезпечує реалізацію вимог державного стандарту освіти.

Варіативні частини обираються, виходячи з особистісних здібностей, інтересів, готовності кожного студента. Варіативна частина 1 вивчається студентами, які не можуть одразу перейти до вивчення інваріантної складової.

Зміст варіативної частини 1 забезпечує вирівнювання підготовки студентів до початку вивчення ними навчального матеріалу інваріантної складової. Зміст варіативної частини 2 забезпечує більш високий рівень засвоєння навчального матеріалу, ніж передбачено стандартом освіти, підготовку студентів до самостійної, наближеної до наукової, діяльності.

З практичного досвіду саме наявність змінної частини навчального блоку чинить найбільш істотний вплив на активізацію самостійної роботи студентів та забезпечує диференціацію навчання. Пропонована система відрізняється від систем і технологій, розроблених і описаних раніше, тим, що передбачає: інтенсивне застосування засобів і методів ІТ як у ролі об'єктів вивчення, так і в ролі складових технологій навчання; органічне поєднання індивідуальних і групових форм навчальної діяльності студентів.

За впровадження модульної організації навчання та блочного структурування змісту враховується рівень знань та попередньої підготовки студента з даної дисципліни, тому тривалість процесу навчання для кожного студента буде залежати від темпу засвоєння ним навчального матеріалу, який у свою чергу, залежить від особистісних характеристик самого студента. Запропонована система є особистісно орієнтованою – процес навчання здійснюється в такому темпі, який є доступним певному студентові, кожен студент може обирати індивідуальну траєкторію навчання. Разом із застосуванням модульної організації системи навчання це дає змогу забезпечити внутрішній розподіл академічної групи студентів на підгрупи за рівнем їх знань з ІТ, рівневу диференціацію навчання.

Структурування навчального матеріалу у навчальному посібнику має забезпечувати можливість описаної вище організації навчального процесу, а форма подання – бути наближеною до сучасних форм подання відомостей засобами інформаційних технологій. Оскільки основним завданням навчально-виховного процесу є саме навчання застосуванню засобів ІТ у майбутній професійній діяльності, з першого заняття студентам має повідомлятися, що основною метою їх спільної з викладачем навчальної діяльності є визначення місця засобів ІТ у професійній діяльності, отримання знань, умінь і навичок застосування комп'ютера та відповідних програмних засобів при підготовці і проведенні уроків суспільно-гуманітарних предметів.

Разом з тим необхідним результатом навчання ІТ, по-перше, є уміння працювати на комп'ютері. Сюди входить таке: вміння використовувати засоби операційної системи для управління файловою системою, налагоджувати засоби оформлення та керування операційною системою, використовувати стандартні прикладні програми. По-друге, вміння студента як майбутнього вчителя застосовувати комп'ютер у професійній діяльності, тобто використовувати прикладне програмне забезпечення та електронні освітні ресурси для вивчення й підвищення рівня в галузі ІТ. Це означає, що залежно

від поставлених завдань учитель має вміти самостійно прийняти рішення про те, яке програмне забезпечення йому потрібне для того чи іншого уроку та які завдання можна вирішувати з його застосуванням.

Завершальним етапом навчання є система заходів, які додатково актуалізують отримані знання, уміння та навички. Професійна орієнтація вказаних заходів (зокрема на навчально-виховний процес суспільно-гуманітарних предметів у ЗНЗ) сприяє не тільки закріпленню та систематизації отриманих знань, а формує у більшості студентів потребу продовження навчання. Цілі навчання із професійною спрямованістю слугують формуванню ІТ-готовності, цілі загальної освіти і розумового розвитку пов'язані з комп'ютерною освітою, а цілі виховання слугують формуванню ІТ-культури, що в цілому забезпечує формування ІТ-компетентностей майбутніх вчителів ІМ. Основоположним чинником, який враховувався в розробленні системи навчання ІТ, є особистість студента зі своїми певними потребами та інтересами, своїм баченням світу та ціннісними орієнтаціями. Особливо слід виокремити додатковий ефект застосування системи і відповідних засобів навчання, який полягає в популяризації ІТ-навчання не тільки серед студентів, а й серед викладачів, навчальна діяльність яких не пов'язана з ІТ.

Упровадження ЕОР пропонується покласти в основу реалізації стратегічних напрямів діяльності ВПНЗ в галузі інформатизації педагогічної освіти з метою забезпечення: формування ІТ-готовності майбутніх вчителів; методичної підтримки і можливості безперервного підвищення кваліфікації викладачів в галузі ІТ; доступу студентів і викладачів до високоякісних локальних і мережевих освітніх інформаційних ресурсів; підключення ВПНЗ до глобальних інформаційних ресурсів; переходу до системи відкритої освіти на основі дистанційних технологій навчання; поетапного переходу до інтеграції традиційних систем навчання у ВПНЗ із новою організацією педагогічної освіти на основі інформаційних технологій.

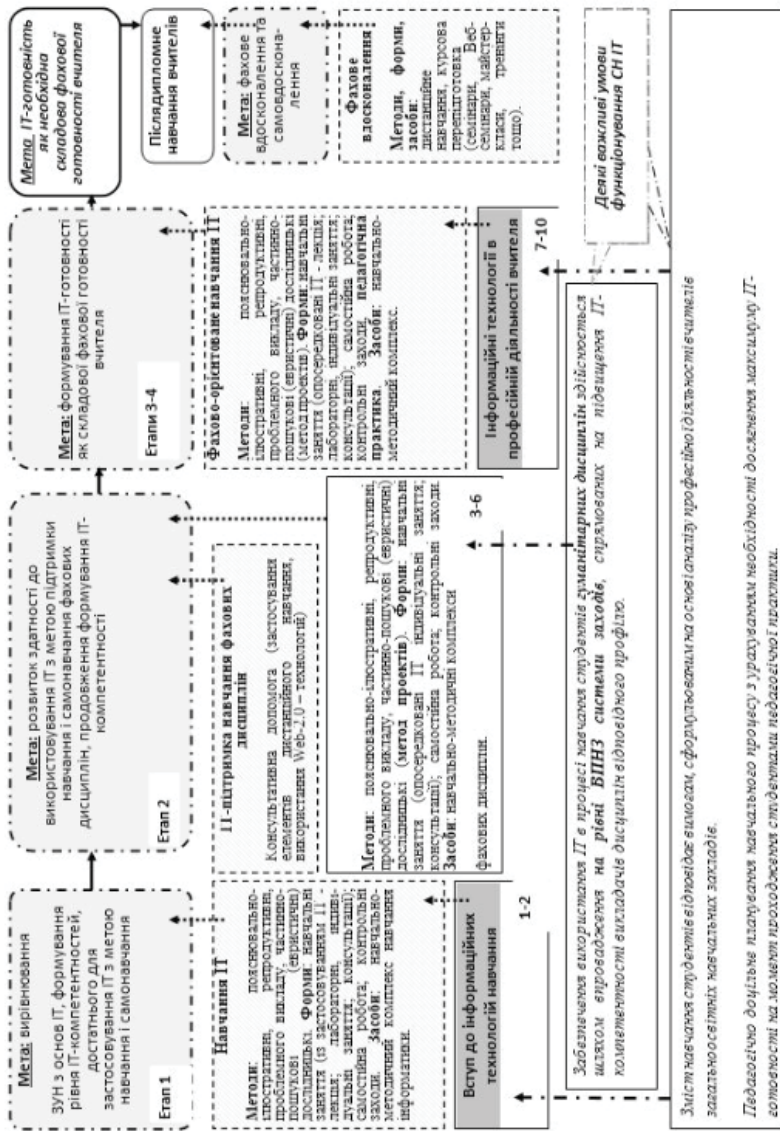

Рис. 2. Система формування готовності майбутніх вчителів іноземних мов до використання ІТ (копія екрану ЕОР)

Зазначені етапи навчання мають бути відображені як у змісті навчальної книги, так і її структурі. Разом з тим, структурування навчального посібника не може бути занадто складним, оскільки будуть порушені основні вимоги до нього як до навчальної книги. Відповідно до структурування навчального процесу, відображеного на рисунку 2, можливе створення не одного, а, принаймні, двох навчальних книг – для етапу 1 і етапу 3, або об'єднанні їх у одному посібнику. Створення такого посібника як складника навчального комплекту, до якого включають і специфічно комп'ютерні засоби навчання, можна вважати першочерговим завданням, яке найпростіше вирішується шляхом створення ЕОР і розміщення на ньому електронного посібника (рисунок 3).

ІТ-ГОТОВІСТЬ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ. МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ, ТЕХНОЛОГІЇ
З М І С Т

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІТ-ГОТОВІСТІ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

1.1. Застосування інформаційних технологій навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах

1.2. Формування ІТ-готовності учителів іноземних мов як педагогічна проблема

1.3. Сучасний стан навчання інформаційних технологій учителів іноземних мов

РОЗДІЛ 2. СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ІТ-ГОТОВІСТІ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

2.1. Методологічні засади системи формування ІТ-готовності учителів іноземних мов

2.2. Модель системи формування ІТ-готовності учителів іноземних мов

2.3. Методичні рекомендації щодо впровадження системи формування ІТ-готовності учителів іноземних мов

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРАКТИКУМ

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

Рис.3. Головна сторінка електронного навчального посібника

Важливою відмінністю створеного навчального посібника є те, що його використання на комп'ютері надає можливість звернення користувача до довідкової системи безпосередньо, через систему гіперпосилань, пов'язано з іншими ресурсами Інтернету (рисунок 4).

Рис. 4. Вихід з «Довідника» електронного посібника на відповідні сайти пошукових систем

Аналогічно до підтримки, проілюстрованої на рисунку 4, здійснюється вихід на відповідні статті онлайн-овідкритої енциклопедії (Wikipedia) та розділи сайту lkartashova.at.ua, на якому здійснюється підтримка навчання у офлайн-режимі. Студент може задати запитання викладачу, отримати від нього завдання, переслати виконану роботу для оцінювання.

Таким чином відбувається не просто спілкування «викладач – студент». Студенти отримують кваліфіковану допомогу, навчаються зокрема й етикету спілкування в мережі Інтернет.

Висновок. Необхідною складовою фахової підготовки сучасного вчителя є його фахова ІТ-готовність, яка базується на інформатичній компетентності. Досягнення такого поєднання можливе за умов впровадження системи навчання майбутнього вчителя професійній діяльності в сучасному інформатизованому навчальному середовищі. У контексті авторської системи навчання інформаційних технологій обґрунтовано можливості формування наукового світогляду і якостей особистості майбутнього вчителя з метою забезпечення його готовності до реалізації і впровадження особистісно зорієнтованого навчання. Створення електронного навчального посібника, призначеного для процесу формування фахової ІТ-готовності, є важливим завданням. Його предметне наповнення має забезпечувати знанню базу професійного використання ІТ майбутнім учителем, а структура – організацію процесу навчання, яка б надала можливість забезпечити безумовне досягнення всіма студентами необхідного рівня ІТ-готовності, а частині студентів, які виявляють відповідні здатності, – просунуте освоєння технологій і засобів діяльності.

Література

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. – К. : АТКА, 2009. – 684 с.
2. Гуржій А. М. Основні підсумки виконання Державної програми прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку в Україні / А. М. Гуржій // Наука та наукознавство. – 2006. – №3. – С. 7 – 10.
3. Гуржій А. М. Теоретичні напрями інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів [Текст] / А. М. Гуржій // Педагогічна і психологічна науки в Україні. Збірник наукових праць до 15-річчя АПН України у 5 томах. / Том 5. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – К. : Педагогічна думка, 2007. – 392 с.
4. Гуржій А. М., Карташова Л. А., Лапінський В. В. ІТ-готовність вчителів іноземних мов: методологія, теорія, технології : навчальний посібник. – К. : Інститут обдарованої дитини, 2013. – 230 с.
5. Карташова Л. А. Формування індивідуальної траєкторії навчання як одна з основних задач управління навчальною діяльністю студента / Стратегія управління закладами освіти в умовах формування інформаційного суспільства : матеріали IV науково-практичної конференції 1 – 9 грудня 2005 р, Київ – Чернігів – Ніжин. – 2005. – С. 66-68.
6. Карташова Л. А. Створення умов формування готовності майбутніх вчителів іноземних мов до впровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес // Педагогічний процес: теорія і практика. – Збірник наукових праць. – Київ.: видавництво «ЕКМО». – 2008. – С. 74 – 84.
7. Лапінський В. Комп'ютерно орієнтоване навчальне середовище та вигоди до його реалізації / В. Лапінський, М. Шут // Наукові записки. – Випуск 77. – Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: РВВ КДПУ імені В. Винниченка. – 2008. – Частина 1. – С. 79 – 85.
8. Лапинский В. В. Педагогические требования к цифровым образовательным ресурсам // Современные достижения в науке и образовании : сб. трудов III междунар. науч. конф., 16 – 23 сент. 2009 г., г. Тель-Авив (Израиль). – Хмельницкий : ХНУ, 2009. – С. 163 – 165.
9. Образовательная система Португалии обогнала США и Россию? [Электронный ресурс] Сайт ООО «РДВ-Медиа». Учеба \ Образование за рубежом \ Полезно знать об образовании за рубежом \ Образовательная система Португалии обогнала США и Россию? 22:23 11.08.2009 Режим доступа : <http://www.ucheba.ru/abroad-article/10626.html>
10. Павлова Т. Л. Проблемы подготовки и переподготовки учителя японской школы: традиции и современность. [Электронный ресурс] Сибирский учитель 03:30 17.10.2009 г. Режим доступа http://www.sibuch.ru/1_11-01/pavl.htm
11. Пискунова Е. В. Подготовка учителя к обеспечению современного качества образования для всех: опыт России : рекомендации по результатам

научных исследований / Под ред. акад. Г. А. Бордовского. – СПб.: изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2007. – 79 с.

12. Полат Е. С. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е. С. Полат. М. Ю. Бухаркина. – 2-е изд., стер. – М. : издательский центр «Академия», 2008. – 368 с.

13. Про підготовку та організований початок 2009/2010 навчального року. [Електронний ресурс] Додаток 1 до наказу Міністерства освіти і науки України від 26 травня 2009 р. №437 «Заходи Міністерства освіти і науки України щодо організованої підготовки до нового 2009/2010 навчального року». Режим доступу : <http://osvita-ua.net/legislation/other/3885>

14. Про результати всеукраїнського експерименту щодо навчання вчителів ефективному використанню інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі та перепідготовку педагогічних працівників. [Електронний ресурс] Із головної сторінки сайту Intel® «Навчання для майбутнього». Режим доступу : <http://www.iteach.com.ua/mediawiki/index.php/>

15. Прокудин Д. Е. Информатика как системообразующий фактор в современной школе [Электронный ресурс] Сайт Web-кафедры философской антропологии 10:10 23.02.2010 г. Режим доступа : <http://anthropology.ru/ru/>

16. Система дистанционного обучения Акронского университета (США). Сайт Корпорации Microsoft. [Электронный ресурс] 12:30 12.02.2009 г. Режим доступа : <http://www.microsoft.com/Rus/Casestudies/CaseStudy.aspx?id=26>

17. Система образования Японии. Основные направления преобразований в системе образования [Электронный ресурс] 23:06 13.10.2009 г. Режим доступа : http://dic.edu.ru/information/national_systems/1471/

18. Электронное обучение для подготовки преподавателей: создание потенциала для информационного общества. П. Реста [Электронный ресурс] Информационное общество, 2005, вып. 4, сс. 14 – 20. 23:05 05.08.2009 г. Режим доступа : <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/8b5dd0>

19. Tchounikine P. Computer Science and Educational Software Design: A Resource for Multidisciplinary Work in Technology Enhanced Learning / Pierre Tchounikine / Springer, – 2011. – 180 p.

20. Указ Президента України №344/2013 «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [Електронний ресурс]. 23:05 08.08.2013 р. Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html?PrintVersion>

References

1. Bikov V. Iu. Modeli organizatcii`nikh sistem vidkritoї osviti : monografiia / V. Iu. Bikov. - K. : АТІКА, 2009. - 684 s.

2. Gurzhiı` A.M. Osnovni pidsumki vikonannia Derzhavnoї programi prognozuvannia naukovu-tekhnologichnogo ta innovatcii`nogo rozvitku v Ukraїni / A.M. Gurzhiı` // Nauka ta naukoznavstvo. - 2006. - №3. - S. 7?10.

3. Gurzhii` A. M. Teoretichni napriami informatizatsiï zagal`noosvitnikh navchal`nikh zacladiv [Tekst] / A. M. Gurzhii` // Pedagogichna i psihologichna nauki v Ukraïni. Zbirnik naukovikh prac` do 15-richchia APN Ukraïni u 5 tomakh. / Tom 5. Neperervna profesii`na osvita: teoriia i praktika. - K. : «Pedagogichna dumka», 2007. - 392 s.

4. Gurzhii` A. M., Kartashova L. A., Lapins`kii` V. V. IT-gotovnist` vchiteliv inozemnikh mov: metodologii, teoriia, tekhnologii: navchal`nii` posibnik. - K. : Institut obdarovanoi` ditini, 2013. - 230 s.

5. Kartashova L. A. Formuvannia individual`noi` traektorii` navchannia iak odna z osnovnikh zadach upravlinnia navchal`noiu diial`nistiu studenta/ Strategiiia upravlinnia zacladami osviti v umovakh formuvannia informatsii`nogo suspil`stva: Materiali IV Naukovo-praktichnoi` konferentsii` 1-9 grudnia 2005r, Kiïv-Chernigiv-Nizhin. - 2005. - С.66-68.

6. Kartashova L. A. Stvorennia umov formuvannia gotovnosti mai`butnikh vchiteliv inozemnikh mov do vprovadzhennia zasobiv informatsii`no-komunikatsii`nikh tekhnologii` u navchal`no-vihovnii` protses// Pedagogichnii` protses: teoriia i praktika. - Zbirnik naukovikh prac`. - Kiïv.: Vidavnitctvo «EKMО». - 2008. - S.74-84.

7. Lapins`kii` V. Komp`iuterno-orientovane navchal`ne seredovishche ta vimogi do i`ogo realizatsii`/ V. Lapins`kii`, M. Shut // Naukovi zapiski. - Vipusk 77. - Seriia: Pedagogichni nauki. - Kirovograd: RVV KDPU imeni V. Vinnichenka. - 2008. - Chastina 1. - S.79-85.

8. Lapinskii` V. V. Pedagogicheskie trebovaniia k tcifrovym` obrazovatel`ny`m resursam // Sovremenny`e dostizheniia v nauke i obrazovanii` : sb. trudov III Mezhdunar. nauch. konf., 16-23 sent. 2009 g., g. Tel`-Aviv (Izrail`). - KHmel`nitckii` : KHNU, 2009. - S.163 - 165.

9. Obrazovatel`naia sistema Portugalii` obognala SSHA i Rossiiu. [E`lektronny`i` resurs] Sai`t ООО «RDV-Media». Ucheba \ Obrazovanie za rubezhom \ Polezno znat` ob obrazovanii` za rubezhom \ Obrazovatel`naia sistema Portugalii` obognala SSHA i Rossiiu? 22:23 11.08.2009 Rezhim dostupa : <http://www.uceba.ru/abroad-article/10626.html>

10. Pavlova T. L. Problemy` podgotovki i perepodgotovki uchitelia iaponskoi` shkoly` : traditsii i sovremennost`. [E`lektronny`i` resurs] Sibirskii` uchitel` 03:30 17.10.2009g. Rezhim dostupa http://www.sibuch.ru/1_11-01/pavl.htm

11. Piskunova E. V. Podgotovka uchitelia k obespecheniiu sovremennogo kachestva obrazovaniia dlia vsekh: opy`t Rossii: Rekomendatsii po rezul`tatam nauchny`kh issledovaniï` / Pod red. akad. G. A. Bordovskogo. - SPb.: Izd-vo RGPU im. A. I. Gercena, 2007. - 79 s.

12. Polat E. S. Sovremenny`e pedagogicheskie i informatsionny`e tekhnologii v sisteme obrazovaniia : ucheb. posobie dlia stud. vy`ssh. ucheb. zavedeniï` / E. S. Polat. M. Iu. Buharkina. - 2-e izd., ster. - M. : Izdatel`skii` centr «Akademiia», 2008. - 368 s.

13. Pro pidgotovku ta organizovaniï` pochatok 2009/2010 navchal`nogo roku. [Elektronniï` resurs] Dodatok 1 do nakazu Ministerstva osviti i nauki Ukraïni vid 26 travnia 2009 p. №437 «Zahodi Ministerstva osviti i nauki Ukraïni shchodo organizovanoi pidgotovki do novogo 2009/2010 navchal`nogo roku. Rezhim dostupu <http://osvita-ua.net/legislation/other/3885>

14. Pro rezul'tati Vseukraïns'ogo eksperimentu shchodo navchannia vchiteliv efektivnomu vikoristanniï informacii no-komunikacii`nikh tekhnologii` u navchal`nomu protcesi ta perepidgotovku pedagogichnikh pracivnikiv. [Elektronniï` resurs] Iz golovnoi storinki sai`tu Intel® «Navchannia dlia mai`butn`ogo». Rezhim dostupu <http://www.iteach.com.ua/mediawiki/index.php/>

15. Prokudin D.E. Informatika kak sistemoobrazuiushchii` faktor v sovremennoi` shkole [E`lektronny`i` resurs] Sai`t Web-kafedry` filosofskoi` antropologii 10:10 23.02.2010g. Rezhim dostupa <http://anthropology.ru/ru/>

16. Sistema distantcionnogo obucheniiia Akronskogo universiteta (SSHA). Sai`t Korporacii Microsoft. [E`lektronny`i` resurs] 12:30 12.02.2009g. Rezhim dostupa : <http://www.microsoft.com/Rus/Casestudies/CaseStudy.aspx?id=26>

17. Sistema obrazovaniia Iaponii. Osnovny`e napravleniia preobrazovaniï` v sisteme obrazovaniia[E`lektronny`i` resurs] 23:06 13.10.2009g. Rezhim dostupa : http://dic.edu.ru/information/national_systems/1471/

18. E`lektronnoe obuchenie dlia podgotovki prepodavatelei`: sozdanie potentsiala dlia informaciiionnogo obshchestva. P. Resta [E`lektronny`i` resurs] Informaciiionnoe obshchestvo, 2005, vy`p. 4, s.s. 14-20. 23:05 05.08.2009 g. Rezhim dostupa : <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/8b5dd0>

19. Tchounikine P. Computer Science and Educational Software Design: A Resource for Multidisciplinary Work in Technology Enhanced Learning / Pierre Tchounikine / Springer, - 2011. - 180 p.

20. Ukaz Prezidenta Ukraïni №344/2013 «Pro Natcional`nu strategiiu rozvitku osviti v Ukraïni na period do 2021 roku» [Elektronniï` resurs]. 23:05 08.08.2013 Rezhim dostupu <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html?PrintVersion>

А. Н. Гуржий, Л. А. Каргашова, В. В. Лапинский

ОСОБЕННОСТИ УЧЕБНОГО ПОСОБИЯ ПО ИНФОРМАЦИОННЫМ ТЕХНОЛОГИЯМ ДЛЯ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ГУМАНИТАРНЫХ ПРЕДМЕТОВ

В статье рассматриваются проблемы, порожденные современными требованиями к педагогической деятельности учителей гуманитарных предметов. Выделены условия разработки учебного пособия, в том числе его электронной версии как составляющей системы обучения информационных технологий, задачей которой является формирование у будущих учителей готовности к использованию информационных технологий (в профессиональной деятельности и самообучении) как одного из неперемennых качеств

будущего учителя. Приводится пример формирования электронной версии учебного пособия, в котором изложены основные положения авторской системы обучения.

Ключевые слова: *информационные технологии, учебное пособие, система обучения, студент, будущий учитель, гуманитарные специальности, учебное заведение, личность.*

A.M. Gurzhiy, L.A. Kartashova, V.V. Lapinsky

FEATURES TEXTBOOKS ON INFORMATION TECHNOLOGY FOR FUTURE TEACHERS OF HUMANITIES

The article deals with problems caused by modern requirements for classroom teaching activities humanities. Author determined conditions for the development of the manual, including its electronic version, as a component of teaching information technology whose mission is to develop future teachers and readiness to use information technology (professional activity in the self) as one of the essential qualities of future teachers. An example of the formation of the electronic version of the manual, which sets out the main provisions of the author's educational system.

Keywords: *information technology, educational book, content, education system, a student, a teacher in the future, humanitarian specialties, school, IT-readiness.*